

Paragraaf Verbonden Partijen

De Verbonden Partij: een specifieke samenwerkingspartner

Om verschillende redenen voert de gemeente Leusden diverse gemeentelijke taken niet zelf uit, maar laat dit door een derde rechtspersoon doen. Vaak vanwege schaalvoordelen, soms vanwege de noodzaak om slagvaardiger te kunnen handelen. De vorm waarin de samenwerking wordt gegoten – gemeenschappelijke regeling of publiek-private samenwerking – is afhankelijk van de aard van de uitbestede taak. Soms kan de gemeente niet vrij kiezen om een taak zelf uit te voeren of via een verbonden partij. Zo kan de gemeente op grond van wetgeving min of meer verplicht worden om gemeenschappelijke regelingen aan te gaan (bijvoorbeeld VRU / RUD).

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn Verbonden Partijen externe organisaties waarin de gemeente zowel een *bestuurlijk belang* als een *financieel belang* heeft. Het gaat dan om Gemeenschappelijke Regelingen op grond van de WGR en om deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Onder een *bestuurlijk belang* wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of het hebben van stemrecht. Met een *financieel belang* wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die de kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente (overigens geldt dit niet bij deelnemingen in een NV).

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de beleidsprogramma's waaraan de Verbonden Partij in meer of mindere mate een bijdrage levert. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Lokale en regionale sturing op Verbonden Partijen

Het laten uitvoeren van gemeentelijke taken door Verbonden Partijen heeft het risico dat de democratische controle niet optimaal is. Bij de realisering van beoogde gemeentelijke doelen is een optimale borging van het publieke belang echter essentieel.

Sinds 2015 is (op initiatief van de Leusdense raad) daarom een regionale werkwijze voor de sturing en controle op verbonden partijen van kracht. Deze werkwijze is ook beschreven in de Nota Verbonden Partijen (2013) en is door het huidige college bekrachtigd in het Coalitieakkoord 2014-2018. De werkwijze is in 2014 regionaal opgenomen in het *Manifest Verbonden Partijen*, dat is ondertekend door 10 gemeenteraden uit de regio Zuid-Oost Utrecht. De werkwijze haakt in op de aangescherpte Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) 2015. Krachtens de Wgr dienen verbonden partijen vóór 15 april voor het volgende begrotingsjaar een kadernota met algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raad aan te bieden. (vooral van groot belang bij voorgenomen inhoudelijke of financiële wijzigingen). In de regionale werkwijze worden de verbonden partijen verzocht hun kadernota uiterlijk op 31 januari in te dienen, zodat de raad nog een zienswijze op voorgestelde wijzigingen kan indienen vóórdat het AB van de verbonden partij de concept-begroting vaststelt. Zo is het zwaartepunt van sturing door de raad meer vooraan in de beleids- en begrotingscyclus geplaatst.

De raad heeft per verbonden partij twee "rapporteurs" benoemd. Zij volgen namens de hele raad de ontwikkelingen bij de verbonden partij nauwgezet en informeren de raadsfracties.

In deze raadsperiode wordt elke verbonden partij minimaal eenmaal in de raad geëvalueerd.

Beheersingsmethodiek voor verbonden partijen

De gemeente monitort de verbonden partijen door het beoordelen van management- en bestuursrapportages en de begrotingen en jaarrekeningen van de betreffende instellingen. Het college rapporteert de raad gedurende het jaar in de P&C-documenten over relevante ontwikkelingen zoals het aangaan of beëindigen van verbonden partijen, wijzigingen in de doelstellingen of nieuwe financiële risico's en beleidswijzigingen in de uitvoering van de taken.

Ambtelijk wordt onderzocht om op termijn op basis van een risico-tool concrete informatie in de P&C-documenten (begroting en jaarrekening) te gaan opnemen over de mate waarin de gemeente als eigenaar van de Verbonden Partij “in control” is. Denk daarbij aan aspecten zoals Politiek Belang, kwaliteit van de organisatie van de verbonden partij, kwaliteit van de interne processen van de verbonden partij, de beleidsomgeving van de VP, het eigenaarsbelang van de gemeente, de financiële flexibiliteit en het financieel resultaat van de VP, en ook de governance van de organisatie.

Daarmee zou de raad nog betere sturingsinformatie in handen krijgen.

Overzicht verbonden partijen 2017

Naam verbonden partij	Programma begroting	Juridische rechtsvorm
1. GBLT (belastingen)	Bestuur	Gemeenschappelijke Regeling
2. GGD regio Utrecht (GGDrU)	Bestuur en Samenleving	Gemeenschappelijke Regeling
3. Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)	Bestuur	Stichting
4. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Bestuur	Gemeenschappelijke Regeling
5. Vitens	Bestuur	Vennootschap (NV)
6. Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Bestuur en Leefomgeving	Gemeenschappelijke Regeling
7. Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Leefomgeving	Gemeenschappelijke Regeling
8. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijn	Ruimte	Gemeenschappelijke Regeling
9. Regionale Werkvoorziening Amersfoort e.o. (RWA)	Samenleving	Gemeenschappelijke Regeling
10. Amfors Holding BV	Samenleving	Vennootschap (BV)

Bestuurlijke ontwikkelingen binnen de Verbonden Partijen

GGD regio Utrecht

In september 2016 wordt een wijziging van de Gemeenschappelijke regeling voorgelegd aan de gemeenteraad. Het doel hiervan is dat de Gemeenschappelijke regeling GGDrU aansluit bij de WGR. De besluitvorming voor alle 26 deelnemende gemeenten moet 1 voor oktober zijn afgerond.

Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)

Per 1 januari 2016 is de gemeente Baarn toegetreden tot de stichting. Met de Omgevingsdienst regio Utrecht zijn de onderhandelingen voor toetreding gestart en in gevorderd stadium.

RUD

De voorbereiding voor de overgang naar outputfinanciering gaat in 2017 door.

Het is de planning om per 2018 hiernaar over te gaan.

RWA en Amfors

RWA en Amfors bevinden zich in een transitiefase. Het traditionele SW-bedrijf wordt omgevormd naar een ‘mens-ontwikkel-bedrijf’.

De regiogemeenten maken afspraken over:

- het voortzetten van investering bij Amfors en de wijze waarop de prijsvorming hierbij transparant kan worden gemaakt;
- het opnemen van voorwaarden bij aanbesteding van taken aan marktpartijen om groepsdetachering van SW-ers van Amfors bij reguliere werkgevers te stimuleren.

GEM Tabaksteeg

Medio 2016 is de grondexploitatie van GEM Tabaksteeg afgesloten. De GEM Tabaksteeg is vervolgens opgeheven, nadat de nog resterende financiële verplichtingen over en weer waren afgehandeld. Deze samenwerkingsorganisatie komt daarom vanaf deze begroting 2017 niet meer voor in het onderstaande overzicht van Verbonden Partijen.

Actuele informatie per verbonden partij

1. GBLT (Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus – Tricijn)

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling	
<i>Programma in gemeentebegroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking	
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Juiste en klantgerichte uitvoering van gemeentelijke belastingverordening en kwijtscheldingsregels en waardering onroerende zaken.	
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft met één bestuurslid zitting in het AB.	
<i>Wijze financieel belang:</i>	De grondslagen voor de gemeentelijke bijdrage zijn ontleend aan de Basisregistratie Personen en de WOZ-basisregistratie (aantallen inwoners en WOZ-objecten).	
<i>Financieel belang in %:</i>	2,5% (2015)	
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 75.000 (2015)	
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 1.160.000 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 10.140.000 (eind 2015)	
<i>Risico's voor financiële positie gemeente::</i>	GBLT beschikt in principe niet over eigen (weerstand)vermogen; financiële resultaten worden verrekend met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling. Wel is voor de periode 2014 – 2016 een bestemmingsreserve gevormd, bedoeld om eventuele frictiekosten te dekken die ontstaan door formatiereductie als gevolg van bezuinigingsdoelstellingen.	

2. GGD regio Utrecht (GGDrU)

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke Regeling	
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Samenleving – programma Sociaal Domein	
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	- Invulling geven aan de wettelijke rol bij crises en rampen - Bevorderen van een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners, onder meer door preventie.	
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Elke gemeente is met een lid vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en (met uitzondering van gemeente Utrecht) ook in de bestuurscommissie. Het AB benoemt het DB.	
<i>Wijze financieel belang:</i>	De kosten van de wettelijke basistaken worden bij alle deelnemers in rekening gebracht; keuzetaken/maatwerk alleen bij de gemeenten waarvoor de taken zijn uitgevoerd. Een voordelig of nadelig saldo over het begrotingsjaar wordt over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van het aantal inwoners per 1 januari van dat jaar.	
<i>Financieel belang in %:</i>	ca 3% (2015)	
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 339.000 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 2.906.915 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 12.670.476 (eind 2015)	
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De verhouding tussen de vaste (inwoner)bijdrage en de maatwerk-opbrengsten moet zodanig zijn, dat de GGDrU in de financieringsstructuur een eventuele daling van maatwerkinkomsten zelf kan opvangen.	

3. Inkoopbureau Midden Nederland

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Stichting	
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking	
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Professionalisering inkoopproces voor deelnemende gemeenten	
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	In het bestuur van de stichting wordt de gemeente vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris.	
<i>Wijze financieel belang:</i>	Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst worden – rekening houdend met de minimum afnameverplichting - uren op basis van feitelijke afname vergoed aan het IBMN.	
<i>Financieel belang in %:</i>	De gemeente Leusden draagt met haar bijdrage voor circa 10% bij in de totale opbrengsten van het IBMN. (begroting 2016)	
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 11.035 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 91.233 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 169.237 (eind 2015)	
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Niet realiseren van doelstelling van kostendekkendheid organisatie IBMN (regulier bedrijfsvoeringsrisico IBMN)	

4. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling	
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid	
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Adequate brandweezorg, rampen- en crisisbestrijding	
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Alle burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten hebben zitting in het AB.	
<i>Wijze financieel belang:</i>	Jaarlijkse inwonersbijdrage op basis van verhoudingen van budgetten binnen het gemeentefonds, de zgn. "ijkpuntscores".	
<i>Financieel belang in %:</i>	2% (2015)	
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 1.749.000 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 6.587.000, incl. nog te bestemmen resultaat van € 1.749.000 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 51.288.000 (eind 2015)	
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Fricatie- en ontvlechtingkosten die door de overgang naar een landelijke meldkamer achterblijven bij de VRU. - Formatie en/of frictiekosten door de komst van de Omgevingswet in 2018 - Structurele opvang van de verlaagde Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BduR) vanaf 2018 	

5. Vitens

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Naamloze Vennootschap
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking (voorstel)
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de drinkwatervoorziening in de gemeente Leusden. Vitens is in 2006 ontstaan uit fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven.
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Bezit van aandelen.
<i>Wijze financieel belang:</i>	Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen € 1,00 Vitens.
<i>Financieel belang in %:</i>	Ongeveer 0,5%
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 29.100.000 (verwacht over 2017). Een deel van het financieel resultaat wordt als dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd. Het verwacht dividend over 2016 bedraagt € 2,47 per aandeel, dus voor Leusden ongeveer € 64.000
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 441.300.000 (verwacht eind 2016) € 466.100.000 (verwacht eind 2017)
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 1.292.800.000 (verwacht eind 2016) € 1.289.600.000 (verwacht eind 2017)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente :</i>	De financiële risico's zijn zeer beperkt. Er is geen verplichte afdekking van een eventueel tekort; aandeelhouders van een NV zijn niet aansprakelijk voor de schulden van een NV.

6. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemers tezamen en van iedere deelnemer afzonderlijk op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het zorgdragen van een goede, klantvriendelijke en efficiënte uitvoering van de opgedragen milieutaken.
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.
<i>Financieel belang in %:</i>	2,8% (eind 2015)
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 986.566 (eind 2015)
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 1.909.076 (eind 2015)
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 3.857.226 (eind 2015)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Outputfinanciering (productie, kengetallen en innovatie), ziekteverzuim, bedrijfsvoering

7. Afvalverwijdering Utrecht

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling	
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid	
<i>Openbaar belang van deelname in de verbonden partij:</i>	Zorgen voor goede, reguliere en milieu verantwoord transport, overslag, be- en verwerking van huishoudelijk afval uit de deelnemende gemeenten. Tevens kennisuitwisseling en –vergroting op het gebied van efficiënte afvalinzameling en –verwerking.	
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Het AB bestaat uit 1 lid uit elke gemeente.	
<i>Wijze financieel belang:</i>	Baten en lasten worden 100% aan de deelnemers doorberekend. De GR heeft een 100% belang in de NV Afvalverwijdering Utrecht (en is zo hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele omzetbelastingsschulden van de NV), en een minderheidsbelang in de NV Rova Holding.	
<i>Financieel belang in %:</i>	2%	
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	€ 281.899 (2015)	
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 466.705 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 12.885.077 (eind 2015)	
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Normale bedrijfsrisico's zoals rente-, krediet-, debiteuren- en investeringsrisico's	

8. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijn

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling	
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Ruimte – programma Buitengebied	
<i>Openbaar belang van deelname in de verbonden partij:</i>	Door bundeling van bevoegdheden kan een samenhangend beleid op het gebied van openluchtrecreatie worden bepaald en uitgevoerd. Daardoor kunnen inwoners en bezoekers gebruik blijven maken van openluchtrecreatie.	
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Gemeenteraden en provinciale staten wijzen elk 2 leden van het AB aan.	
<i>Wijze financieel belang:</i>	Na aftrek van het aandeel van provincie Utrecht en gemeente Amersfoort in het nadelig saldo wordt het restant verdeeld over de overige deelnemers naar rato van het aantal inwoners.	
<i>Financieel belang in %:</i>	4,9% (2015)	
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	-/- € 211.400 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 761.567 (eind 2015)	
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 3.825.567 (eind 2015)	
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Op basis van de ontwerpbegroting 2017 van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug Vallei en Kromme Rijngebied kan een indicatie worden gegeven van de financiële gevolgen van de opheffing van het schap voor de gemeente Leusden. Op basis van gegevens van het Recreatieschap wordt een bijdrage voorzien vanuit de gemeente Leusden ter hoogte van € 157.200. Voorstel is om dit bedrag over te hevelen van de algemene reserve, flexibel deel naar de reserve met aangewezen bestemming (Raadsvoorstel 269031). In een later stadium zal de raad nog gevraagd worden om in te stemmen met de definitieve liquidatiebijdrage en daarvoor een krediet beschikbaar te stellen.	

9. Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en Omstreken (RWA)

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Het voorkomen van structurele uitsluiting van bepaalde groepen kansarme werklozen.
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Sociale Zaken.
<i>Wijze financieel belang:</i>	De gemeente stelt de ontvangen rijksbijdrage WSW volledig ter beschikking aan RWA. Daarnaast draagt elke gemeente naar rato bij in een eventueel negatief exploitatiesaldo.
<i>Financieel belang in %:</i>	6% (2015)
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	Eind 2015: Exploitatietekort van € 3.535.000. Dit is aangezuiverd door Amfors met € 1.703.000 en door gemeenten met € 1.832.000 (waarvan Leusden € 109.000)
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	0 (eind 2015)
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 15.500.000 (eind 2015)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Het aantal SW-ers binnen RWA zal jaarlijks met zo'n 4% afnemen. In combinatie met een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. Zie hieronder bij Amfors Holding.

10. Amfors Holding

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Besloten Vennootschap (met gemeentelijke deelneming)
<i>Programma in begroting:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Algemeen belang van deelname in de Verbonden Partij:</i>	Het voorkomen van structurele uitsluiting en het bieden van een leer/werkplek voor bepaalde groepen kansarme werklozen
<i>Wijze bestuurlijk belang:</i>	De portefeuillehouders Financiën uit de deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van Amfors Holding. Zij controleren begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen bestaande uit personen zonder bestuurlijke binding met de gemeenten.
<i>Wijze financieel belang:</i>	De gemeente Leusden bezit aandelen Amfors.
<i>Financieel belang in %:</i>	6% (2015)
<i>Meest recente financieel resultaat:</i>	Eind 2015: € 0 (betreft resultaat na aanzuivering tekort aan RWA van € 1.702.748)
<i>Meest recente omvang Eigen vermogen:</i>	€ 2.500.000 (eind 2015)
<i>Meest recente omvang Vreemd Vermogen:</i>	€ 3.217.593 (eind 2014)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente :</i>	Door het dalende aantal SW-ers bij RWA en een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten bij RWA worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. De gemeente is erg afhankelijk van het behalen van de operationele resultaten van Amfors, die ter aanvulling van het negatief subsidieresultaat RWA nodig is om zodoende de gemeente niet meer te laten bijdragen.